

26

SLOVENSKI
ČEBELAR

Glasilo Čebelarskega
društva za Slovenijo

1923

Številka 7.



Ysebina:

Vabilo na redni letni občni zbor.	97	Praznik čebelarstva podružnice za Ljubljano in okolico.	105
Drugi kongres jugoslov. čebelarjev in čebelarstva razstava v Sarajevu	98	Opazovalne postaje	108
Čebelarstva navodila za začetnike	98	Vesti iz podružnic	108
Sigalnik „Ideal“	100	Drobiž	111
A. I. Root mrtev	103		

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Ga. I. M. iz Rakeka. Z medom je kupčija jako slaba. Mi bi ga sami radi prodali, pa za enkrat ni kupca zanj. Počakajte do zime, potem utegne biti nekoliko bolje. Sicer je pa najbolje, da ga uporabljate doma namesto sladkorja. Na ta način ga boste najbolje »prodali«. — G. J. R. Cezanjevi. Pojasnilo glede mreže ozir. šipe v okencih

bomo priobčili v prihodnji številki. — Še enkrat prosim gg. sotrudnike, da pošiljajo rokopise za list najkasneje do 20. vsakega meseca, sicer je nemogoče list redno izdajati. Nekaj dopisov, ki so bili namenjeni za to številko smo morali odložiti, ker so došli prepozno.

Proda se 10 ameriških panjev z mladimi matkami in z vso letošnjo zalogo pristnega cvetličnega medu. Cena po dogovoru. Tozadevne dopise je poslati na **Čebelarstvo podružnico v Rogaški Slatini.**

Važne gospodarske knjige.

Praktični sadjar. Zbirka najvažnejših sadjarskih nauk, pojasnjena s 25 barvanimi in 92 slikami v besedilu. Priredil MARTIN HUMEK, višji sadjarski nadzornik. Cena vezani knjigi Din 120.—. Tudi ta knjiga prekaša vsa pričakovanja; mnogostransko in pregledno razdeljena tvarina je tiskana na 420 straneh, 25 umetniških tabel v barvotisku, vezava in vsa oprema je tako okusna, da je posebno v današnjih časih nismo več vajeni.

Slovenska kuharica. VELIKA IZDAJA z mnogimi slikami v besedilu in več barvanimi tabelami. Sedma izpopolnjena in pomnožena izdaja. Priredila S. M. Felicita Kalinšek. Cena okusno opremljeni knjigi, vezani v celo platno, Din 220.—.

Obširna knjiga obsega nad 700 strani besedila s slikami in 33 tabel na umetniškem papirju v barvotisku. Tabele nudijo 193 krasnih slik v naravnih barvah, ki jih je izvršil ravnatelj Dragotin Humek, reproducirala pa domača tiskarna. Poglavlje o gobah, njih najdišjih, uporabi in poznavanju je napisal Ante Beg. Niti bogato nemško slovstvo ne premore tako obširne in bogato opremljene kuhinjske knjige.

Vsled bogate vsebine in velikega števila umetniških prilog v barvotisku je imelo založništvo za obe knjigi ogromne nabavne stroške in je prodajna cena obeh knjig za današnje razmere skrajno nizka in vsled tega samo začasna. Zaradi visoke obrestne mere, more zdržati založništvo te dve ceni najdalje do konca avgusta t. l., nakar se obe knjigi podražita vsaj za polovico sedanje cene.

Sadje v gospodinjstvu. Navod o ravnanju s sadjem, sadni uporabi in o konzerviranju sadja in zelenjadi. Za gospodinj in dekleta priredil M. Humek, višji sadjarski nadzornik, s 13 barvanimi prilogami in 42 slikami. Cena za to lepo novo knjigo znaša Din 30.—.

Sadno vino ali sadjevec. Priredil M. Humek, višji sadjarski nadzornik. Ta knjiga spopolnjuje prvo in velja Din 20.—.

Breskev in marelica. Navodila, kako ju vzgajamo in oskrbujemo. Priredil M. Humek, višji sadjarski nadzornik. Cena za to novo knjigo, ki podaja nasvete, kako gojiti ti dve najplemenitejši sadni vrsti ki nudita velik uspeh in dobiček, znaša Din 12.—.

Nauk o čebelarstvu. A. Janša. Novi tatis priredil F. Rojina z dodatkom ALBERTIJEV-ŽNIDERŠIČEV PANJ in kako v njem čebelarimo, priredil M. Humek višji sadjarski nadzornik. Cena za knjigo, ki temeljito seznani čebelarje, kako postopati s kranjiči in kako čebelariti v novem modernem panju, znaša Din 24.—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.



GLASILO ČEBELARSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI.

Urejuje M. HUMEK, višji sadjarski nadzornik v Ljubljani, Tobačna ulica 21.

Letnik XXVI.

V Ljubljani, dne 31. julija 1923.

Štev. 7.

VABILO

na

redni letni občni zbor

Čebelarskega društva za Slovenijo

ki bo

v soboto, 8. septembra t. l. ob 10. dopoldne v Marijanišču
v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Pozdrav in otvoritev občnega zbora po predsedniku.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Volitev novega odbora.
5. Slučajnosti.
6. Popoldne ob 3. uri bo pri čebelnjaku na marijaniškem vrtu predavanje o nosehi in jesenskih opravilih.

Eventuelne predloge in nasvete je poslati najkasneje do 1. septembra t. l. društvu.

ODBOR.

Drugi kongres jugoslov. čebelarjev in čebelarska razstava v Sarajevu.

Dne 11. in 12. avgusta t. l. se bo vršil II. kongres (shod) jugoslov. čebelarjev v Sarajevu. Ob tisti priliki bo tudi čebelarska razstava, ki naj pokaže stanje jugoslovanskega čebelarstva.

Osrednje čebelarsko društvo v Sarajevu, kateremu je poverjena prireditev razstave, poziva torej vsa bratska društva k najobilnejši udeležbi na razstavi in kongresu. Udeležniki kongresa in razstavljalci bodo deležni vseh voznih olajšav, ki so pri takih prilikah običajne in sicer se bo za udeležence preskrbela polovična vožnja, za blago, ki se bo poslalo na razstavo se bo plačala za dovoz cela tovarnina, naj se bo vozilo pa blago brezplačno.

Prijave h razstavi naj se pošiljajo na naslov: Središnje pčelarsko društvo v Sarajevu do 5. avgusta. Ob enem naj se odpošlje tudi blago, da bo vsaj do 10. avgusta na licu mesta.

Kdor se hoče udeležiti kongresa, naj se do 5. avgusta javi društvu, zaradi skupnega potovanja. Odhod iz Ljubljane 9. avgusta ob 5. popoldne z brzovlakom.

Program razstave.

1. Razstava bo trajala od 11.—18. avgusta v Sarajevu.

2. Razstavljeno bude:

a) Čebelnjaki. Originali, slike, modeli, načrti čebelnjakov za racijonelno čebelarstvo na malo in veliko. Stari čebelnjaki z vsemi uredbami narodovega praznoverja.

b) Panji navadni in moderni v vseh oblikah domačega in tujega izvora.

c) Fotografije starih čebelarjev in čebelnjakov.

d) Fotografije kako se love roji po starem narodnem običaju.

e) Razni predmeti za kadenje.

f) Čebelarsko orodje in sicer starega in modernega proizvoda.

g) Čebelni proizvodi: med v satju točen itd., razvrščen po provenijenci in po rastlinah iz katerih je pridobljen. Vosek v raznih oblikah.

h) žive čebele in roji v različnih panjih stare in nove dobe.

i) Medunosne rastline v živih izvodih ali v obliki herbarija.

Vsak razstavljen predmet mora imeti etiketo s tolmačem in z označbo cene, ako je na prodaj.

Vsa natančnejša pojasnila daje društvo.

Čebelarska navodila za začetnike (avgust in september).

Iv. Šmajdek — Krtina.

Najboljša čebelarjeva meseca maj in junij sta letos končala z izgubo. V Sloveniji ni bilo veliko krajev, kjer bi bili rabili v juniju točilo. Marsikje je bilo treba pitati izrojence in roje, ker ni bilo toliko paše, da bi se panji preživili. Julija meseca so se pa čebele v krajih, kjer je kostanj, zelo opomogle. Tako bodo prišli v ajdovo pašo močni panji, ki bodo poravnali tudi izgubo v juniju.

Že v začetku avgusta meseca je treba določiti število, koliko plemenjakov hočemo prezimiti. Vsak čebelar-začetnik pa navadno hoče prezimiti vse, kar ima matico. Njegova želja je, da bi

imel kmalu toliko ali pa še več panjev nego njegov sosed, ki čebelari že 15 ali še več let. Ta pohlepnost je potem tudi vzrok neuspešnega čebelarstva, neuspehi mu pa vzamejo tudi veselje do čebelarstva sploh. Mislil je, da zadostuje za čebelarjenje le ličen čebelnjak, moderni panji, različno orodje in za vsak panj peščica čebel, hrano si pa morajo čebele same poiskati, naj bo vreme kakršnokoli. Ko pride čas odzemanja medu, takrat si bo pa napolnil tudi obilico posod, katere si je v to svrhu nakupil. Saj čebelice so pridno izletavale, še celo ob dežju. Na izprehod gotovo niso hodile!

Ali kako razočaranje! Vse je prazno, satje napol izdelano, medu nič, čebel skoraj manj nego jih je stresel v panj z rojem.

Čudno! Sosed, star čebelar, ima vsaj polne panje čebel, ki so mu tudi izdelale satje do konca. Zaradi slabe paše ni sicer točil medu v juniju, a za ajdo jih ima pripravljene, določeno ima že število najmočnejših panjev z mladimi maticami za pleme, če bo kaj prida ajdove paše, ako ne, bo skrčil tudi to določeno število.

Tako napravi tudi ti, čebelar-začetnik! Če nimaš močnih družin, združi je po dve ali tudi po tri. Slabiči ti ne nanose toliko, da bi prerediti zalego, katero je zalegla matica; prej paša poneha in ker porabi vse sproti, mu končno ne ostane nič. S takimi slabiči imaš samo skrb in stroške, roparice jih nadlegujejo, pitati jih moraš, pa še ti ne pridejo nikamor naprej.

Kako pa združuj! Slabiče z močnimi. Težko je seveda, če imaš same slabiče. V tem slučaju ti je treba odbrati panj z mlado matico, ki zastavlja gosto zalego. Tak panj je zaostal le zaradi slabih pašnih razmer in pa ker ni bilo v roju dovolj čebel, da bi bil mogel napredovati. Matico tega panja pripravi v matično kletko, panju pa dodaj satje slabičev s čebelami vred, katerim si pa odstranil matice. Pazi na zalego, da bo vsa skupaj, ne pa razstresena med praznimi satovi. Ko se čebele umire, odpri matično kletko, da matica sama izleze iz nje, drugi dan pa šele odvzemi kletko iz panja. Združuj pa, če le mogoče, med sosednimi panji. Bolj obširno o združevanju dobiš popisano v prejšnjih letnikih »Čebelarja« in pa v »Umnem čebelarju« od Družbe sv. Mohorja.

Matica v močnem panju ti bo ob ajdovi paši pridno zalegala in panj se bo pomnožil z mladimi, katere bodo prezimile, da bo zgodaj spomladi dovolj delavk, ostale čebele ti bodo pa nanosile toliko, da ti bo treba malo ali pa celo nič dodati za zimo.

Pri tem pa ne pozabi, da potrebujejo take družine tudi dovolj hrane, katero jim moraš dati, ker se rado zgodi, da močnim panjem zaloga medu najprej pade. S špekulativnim pitanjem jih pripravljaj za ajdovo pašo, varuj pa se ropanja.

V prvi tretjini septembra poneha ajdova paša. Sedaj boš šele natančno vedel, koliko panjev lahko prezimiš. Če je bila paša dobra, da so si nabrale dovolj medu, jih boš odločil več, če ne, manj. Še enkrat pa preglej natančno, katere panje boš odbral za pleme. Pri panjih, ki jih odločiš za pleme, moraš paziti: 1. na matico; 2. na zalego; 3. na satje; 4. na medeno zalego; 5. na zalogo obnožine in 6. na množino mladice.

Matica mora biti mlada (letošnja ali lanska), ki stavi g o s t o z a l e g o, ne sme biti pohabljen, barve kostanjeve, velikosti ne premajhne a tudi ne prevelike; posebno pazi na zadek od matice, ker matice, katere imajo zelo dolg in napet zadek, ki je videti kakor bi bil otrpjen, so bolne, ne prežive zime, ali pa zarana spomladi, ko prično s stavljanjem zalege, poginejo in ob najnepripravnem času imaš brezmatičen panj.

Ne prezimuj na premladem satovju, ker je premrzlo! Trotovinu odstrani, ali je vsaj ne pusti nikdar v sredini plodišča! Plodišče za zimo so si čebele že same pripravile in čebelar-začetnik naredi najbolje, da ga pusti pri miru. Če pa hočeš dodati kak meden sat, si zapomni, da v sredo plodišča ne dodevaj popolnoma medenih satov, ker tam potrebujejo čebele prazne celice, v katere zlezejo pozimi, da se med seboj ogrevajo in tako ves prostor s svojimi telesci izpolnijo, da si ohranijo primerno toploto. Polni sati spadajo le na kraj plodišča.

Zelo z obnožino napolnjeni sati tudi ne spadajo v sredo plodišča, ker ti potem prezgodaj začne matica zastavljati zalego, čebele se pozimi ne morejo osnažiti in če se le količkaj razburijo, ti panj in satje ponesnažijo. Tudi z obnožino na-

polnjeni sati spadajo bolj h krajnim satom.

Vsak panj mora imeti veliko mladice, ki so se izlegle v avgustu in septembru; le te prezimijo, vse starejše čebele ne dočakajo pomladi, kajti odmrjejo že pred zimo in pozimi. V krajih, kjer ne sejejo ajde in kjer ni jesenskega vresja, morajo čebelarji ali čebele spekulativno pitati, da si vzgoje dovolj mladice, ali jih pa prepeljavajo v ajdovo pašo.

Najbolj važno pa je, da pazimo na medeno zalogo, katere veliki panji potrebujejo več nego kranjiči. Tem zadoštuje 6 do 8 kg za zimo. Až panji pa že morajo imeti 12 do 14 kg medu; kolikor manjka, jim moraš dodati in to v velikih porcijah od 1 do 2 litra. Med razredči na ta način, da vzameš na 1 kg $\frac{1}{4}$ litra vode. Če nimaš medu, pa skuhaj sladkor, na 2 kg sladkorja 1 liter vode in med vrenjem, pridno posnemaj peno. Pokladaj pa mlačno in samo zvečer!

Rado se zgodi, da ti pride pozimi

panj ob matico. Sedaj je čas, da si pripraviš nekaj matic v zalogo za zimo. Zato so najpripravnejši panji z manjšimi satniki. Tak panj si lahko razdeliš v tri ali štiri dele s tremi ali štirimi satniki. V takih panjičkih porabijo družine zelo malo hrane, se med seboj ogrevajo in če prideš pri plemenjaku ob matico, vzameš panjičku samo matico in jo dodaš plemenjaku, panjičku pa odstraniš ločilno deščico in čebele tako združiš s sošedom.

Taki panjički imajo za zimo veliko prednosti, ker zadostuje za prezimljenje dobro perišče mladice in 1 do $1\frac{1}{2}$ kg medu ter da so primerno zavarovani pred hudim mrazom.

Pri izmetavanju medu v septembru ravnaj tako, kakor je bilo povedano v navodilih za junij in julij. Shrani pa za vsakega plemenjaka po 1 z medom in obnožino napolnjen in zadelan sat. Ti satovi so pomladi zlata zaloga.

Sipalnik »Ideal«.

(Patent Stojkovič — Moste p. Ljubljani.)

Najveselejše delo pri A.Ž. panjih je gotovo odzemanje in točenje medu. Priznati pa je treba, da je bilo dosedanje ometanje čebel raz medene satnike na vodoravni sipalnik pri odprtem plodišču, gotovo najmučnejše opravilo celo za čebelarja, ki se tudi sto pikov še ne plaši; ali pa se je bilo treba potiti pod vročo čebelarsko kapo, morebiti še v rokavicah in zavezanimi rokavi — v prikrit zasmeh proti piku utrjenim čebelarjev.

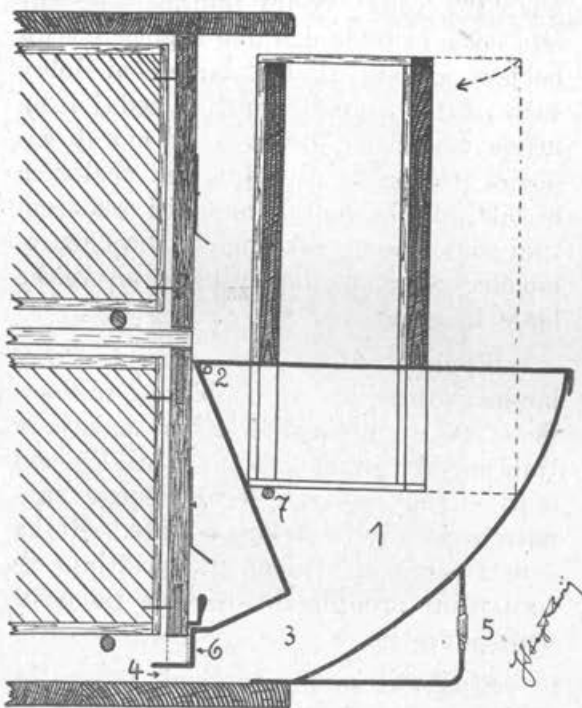
Vse te muke in neprimlikke pa odpadajo, delo se izvrši polovico hitreje in čebele najmanj razburjamo, če uporabljamo za ometanje najnovejši sipalnik »Ideal«. To potrjujejo enoglasno vsi ti isti izkušeni čebelarji, ki so ga že do sedaj v svrhu preizkušanja praktično uporabljali.

Sipalnik »Ideal« je prirejen tako, da se lahko uporablja pri vsakem Alberti-Žnideršičevem panju kateregakoli izdelovatelja, najsibode potem na 9 ali 10 satnikov. Sestoji, kakor je razvidno na slikah, iz lija (1), ki ima na sprednji notranji strani dva močna zapaha (2) za utrditev v panj. Lij se steka v zbiralnik (3) prehod iz tega v panj pa tvori žrelo (4). Zunaj ima dva držaja (5) in raztegljivo zatvornico (6), ki na obeh straneh sipalnika skupno s prednjo steno zbiralnika popolnoma zapira odprtino pod mrežnim okencem plodišča, potem ko smo pred utrditvijo sipalnika v panj odvzeli od okenca njegovo leseno zaklopnico in v nastalo odprtino ustavili žrelo sipalnika. Ker se zatvornica na vsaki strani lahko raztegne za 3 cm in ker imata oba zapaha dovoljno dolžino,

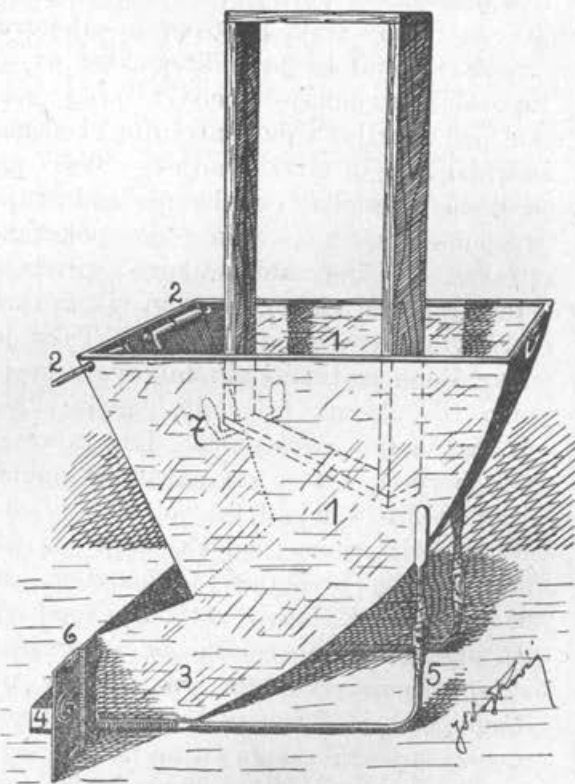
je sipalnik enako uporabljen za A. Ž. panj na 9 in na 10 satnikov.

Uporabljamo ga na sledeči način: Iz medišča odvezujemo medene satnike in jih postavimo na kozico s čebelami vred. Medišče nato napolnimo s praznimi (iztočenimi) satniki in ga zapremo. Potem odvezujemo leseno zaklopnico pod mrežnim okencem plodišča in ustavimo v nastalo odprtino žrelo sipalnika tako globoko, da zapre sipalnikova zatvornica vso preostalo odprtino popolnoma (glej

sliko!). Pri tem se po potrebi tudi raztegne premakljivi del zatvornice. Istočasno utrdimo sipalnik z zapahoma v stranski steni panja. Da sipalnik trdno stoji in sigurno nosi težak meden satnik, napravimo že prej enkrat za vselej na mestu, kjer prijemljeta zapaha, 1 cm globoko luknjico. S kozice, ki stoji radi hitrejšega in lažjega opravljanja na mizici, ki je v višini panja pritrjena k lestvi, jemljemo satnik za satnikom, postavimo vsakega v lij (glej sliko) na



I. Sipalnik „Ideal“ v prerezu.



II. Sipalnik „Ideal“ pogled.

enega izmed obeh nosilcev (7), katera sta trdno pritrjena v sredini lija črez sprednja notranja kota. Na to s ščetico ometemo čebele v lij. Satnik je treba le malo opirati, ker ga že nosi nosilec sam. Čebele, ki so se prej napile medu, zdrsejo nemudoma po gladki pločevini v zbiralnik. Tu takoj zaznajo zopet duh matice in se veselo šumeč prašijo skozi sipalnikovo žrelo v plodišče. Satniki so hitro ometeni in čebele se le neznatno

razburjajo. Čebelar je opravil delo, ki je veljalo do sedaj za najmučnejše in bilo precejšnja ovira gladkemu opravljanju A. Ž. panjev, brez vroče kape, s pipico v ustih in veselega obraza. Med ometanjem ostaneta medišče in plodišče zaprti in vsako odletavanje čebel, posebno onih najbolj sitnih z dna panja, je preprečeno. Preden sipalnik odvezujemo, pogledamo še, če je kaj čebel zaostalo v zbiralniku. Z ščetico jih narahlo pozor-

vemo, naj se pomaknejo malo naprej, da sipalnik lahko prazen odvezamo. Žrelu in večini zbiralnika ne tvori dna pločevina, ampak dno panja samega. Tako ostanejo, pri odstranitvi sipalnika, zadnje prašče se čebele na dnu panja samega.

Da je sipalnik uporabljen za vsak A. Ž. panj, naj služijo v presojo mere onih njegovih delov, ki so važni za njega občo uporabljivost. Širina lija zgoraj znaša 34 cm; dobe se namreč panji na 9 satnikov, ki nimajo polnih normalnih 35 cm. Širina žrela je 36 cm in njegova višina $1\frac{1}{2}$ cm; to pa raditega, ker so se uporabile najmanjše mere, ki so se našle pri odprtinah pod mrežnim okencem najrazličnejših A. Ž. panjev. Sicer pa žrela svetloba popolnoma zadostuje svojemu namenu, kakor je pokazala praksa. Višina zbiralnikove sprednje stene (uštevi višino žrela) in višina raztegljivih zatvornic znaša 4 cm. Tako je omogočeno pritisniti sipalnikovo zatvornico tik okenca pri onih panjih, kjer držita leseno zaklopnico dve zaporici (»rajberja«), kateri sta normalno nameščeni dobre 4 cm od tal. V slučaju, da sta zaporici nameščeni kaj nižje, bi jih bilo potreba prestaviti toliko višje, da bi prišla sipalnikova zatvornica pod nji tik okenca. Širina celotne neraztegnjene zatvornice znaša 33 cm, raztegnjene pa 39 cm. Ker je širina raztegnjene zatvornice 2 cm manjša nego širina normalnega panja na 9 satnikov, se more sipalnikova zatvornica potisniti tik okenca tudi pri onih panjih, pri katerih se premika lesena zaklopnica po dveh pločevinastih žlebičkih, ki sta stalno pritrjena na nogah okenca. Vse druge, za občo uporabljivost sipalnika nebištvne mere, je

možno tem primerjaje približno razvideti s slik. Edino pri panjih, ki so bili zadnji čas na Vrhniki izdelani, bi bilo potreba dopolniti neko malenkost radi sipalnika. Ti panji imajo namreč odprtino pod okencem plodišča visoko skoraj 5 cm in bi jo sipalnikova zatvornica (4 cm) ne zapirala popolnoma. Odprtino, katere višina je tudi pretirana, bi morali znižati s tem, da bi pribili na spodnjo stranico okenca spodaj med obe njegovi poševno prirezani nogi, 1 cm debelo letvico. Višje zatvornice sipalniku ni bilo sprejeti iz sledečih razlogov: Pri veliki večini panjev, kjer držita leseno zaklopnico dve zaporici (»rajberja«) in sta ti dve nameščeni dobre 4 cm od tal — taki panji se sedaj izdelujejo v velikem številu — bi morali zaporici prestaviti precej višje; posledica bi bila, da bi morali nabaviti okencem tudi višje lesene zaklopnice. Prva izprememba oziroma dopolnilo je pa veliko lažje in cenejše.

Sipalnik »Ideal« je založila »Čebelarska podružnica za Ljubljano in okolico«. Njen prodajni lokal se nahaja v ljubljanski jetnišnici na Miklošičevi cesti št. 11 (pisarna jetnišničnega ravnatelja g. Adolfa Arkota — predsednika čebelarske podružnice). Razpošiljajo se tudi proti predplačilu oziroma po pošt-nem povzetju.

Sipalniki so izgotovljeni iz svetle, pocinjene angleške pločevine — teža kosu znaša 135 dkg — in stane brez oboja in poštne 120 dinarjev.

Srečni čas točenja medu se bliža. Najmučnejše delo — ometanje čebel — je pa z »Ideal« sipalnikom brezprimerno olajšano.

Člane, ki se nameravajo udeležiti 2. kongresa jugoslovanskih čebelarjev v Sarajevu, opozarjamo, da je odhod iz Ljubljane 9. avgusta ob 5. popoldne z brzovlakom. Sestanek pred odhodom vlaka na ko-

lodvoru. Udeleženci iz Štajerske naj se pridružijo v Zidanem mostu ob 6.21. Legitimacije za znižano vožnjo — če bo dovoljena — se bodo oddajale na kolodvoru pred odhodom.

A. I. Root mrtev.

M. B. Miklavčič.

Dne 30. aprila letošnjega leta je umrl slavní pionir ameriškega čebelarstva A. I. Root (izgovori Rut!) v starosti 84 let. A. I. Root je bil mož silne energije in nenavadne delavnosti in vztrajnosti. On je bil eden izmed mož v Ameriki, ki je zasadil svoje oralo v trdo ledino tedanjega čebelarstva in napravil iz nje bogato polje. Leta 1865. je ogrebel prvi roj čebel, ki se je vstavil v bližini njegovega doma in s tem pričel čebelarstvo. V prejšnjih letih se je dosti bavil s fiziko in kemijo; pozneje pa je

čitateljem. On je izdal tudi knjigo »ABC and XYZ«. A. I. Root je izumil in pomagal izpopolniti razne čebelarske stroje in druge potrebščine, brez katerih bi Ameriško čebelarstvo težko doseglo vrhunec svojega razvitka. Malo je čebelarjev, ki bi tako vneto zasledovali to prelepo panogo kmetijstva, kot jo je zasledoval pokojni A. I. Root. — nobenega pa ni, ki bi dosegel tako bogato žetev svoje rane in skrbne setve.

*

Od druge strani smo prejeli o tem zaslužnemu ameriškemu čebelarskemu pionirju še sledeči dopis:

Koncem aprila letošnjega leta je izgubilo ameriško čebelarstvo enega najstarejših in najodličnejših članov.

A. I. Root je bil mož, ki je vedno z odprtim pogledom motril življenje in si odgovarjal na vprašanja, ki jih stavi življenje.

Kot 16 letni deček je vzljubil elektriko. Poglobil se je tako v to tedaj še malo poznato vedo, da je celo poučeval o njej. Kmalu pa izpremeni svoj delokrog; postane draguljar (juvelir). Bilo je leta 1865. Root dela v svoji delavnici. Nenadoma opazi mimo leteč roj. Ta mal dogodek preokrene njegovo življenjsko pot. Ujame roj, si kupi Langstrothovo knjigo o čebelah in resno študira čebelarstvo. Ves prosti čas tiči pri svojih ljubljenukah čebelah. Ker mu pa čebelarske knjige tedanjega časa niso nudile dovolj, prične po lastnih opazovanjih spisovati članke, postane sotrudnik »American Bee Journal-a«. Pod psevdonimom »Novice« (novinec) pripoveduje z izredno odkritosrčnostjo zgodbe o svojih poizkusih — o uspehih in neuspehih. Saj je bilo čebelarstvo tedaj tudi v Ameriki šele v povojih.

Seznamil se je z Langstrothom, Quinbyjem, Charles Dadantom i. dr.



največ svojega časa posvetil čebelarstvu. Leta 1869. je pričel izdelovati čebelarske potrebščine in s tem položil temelj enotnemu panju, ki se je v kratki dobi razširil po celi Ameriki. A. I. Root-ova tovarna se je polagoma razširila v največje podjetje te vrste in je v produkciji takorekoč neprekosljiva. L. 1873. je A. I. Root začel izdajati svoj čebelarski list pod imenom »Gleanings in Bee Culture«. V tem listu je priobčeval svoje članke celih petdeset let. A. I. Root je bil mož, ki se ni sramoval priznati svojih napak, ki jih je napravil v čebelarstvu, in če je imel kako dobro idejo, jo ni prikrival svojim

Skupno z njimi je delal poizkuse in izmenjeval misli o izboljšanju panjev, o čemer nam pričajo mnogi letniki »American Bee Journala«. Nobena nesreča ga ni potrla. Bil je kljub slabotnemu sestavu telesa vedno živahen, delaven, optimist. L. 1867. je pridobil 1000 pudov (à 450 g) medu od 20 panjev; za takrat nezaslišan uspeh. (500 kg). Zato poveča čebelarstvo na 35 panjev; a naslednja zima mu ugrabi večino. Ostalo mu je samo 11 panjev.

• Root je bil čebelar-pijonir. Ustvaril in izboljšal je čebelarsko orodje, točilo, kadilnik (smoker), satnike za med, satnice, stvari, ki so danes navadna oprema vsakega naprednega čebelarstva. Držal se je vedno načela koristiti človeštvu s svojim delom. Napredek naroda mu ni rezultat dela človeka-poedinca, ravnal se je po načelu, da naj vsakdo prične tam, kjer so prenehali predniki. Združi naj svoj delež z že obstoječim, dokler trudna roka ne odloži orodja in ga zopet prepusti mladim krepkejšim silam.

Ustanovil je čebelarsko podjetje za izdelovanje čebelarskega orodja, zlasti panjev. Vzorna uredba in solidna postrežba mu je stekla priznanje povsod. L. 1873. je pričel izdajati lastno čebelarsko glasilo »Gleanings in Bee Culture«. V prvih letnikih srečamo skoro samo njegove članke. Značilna je njegova sposobnost prenesti del lastnega navdušenja za čebelarstvo na svoje čitatelje, ki so mu zvesto sledili in ga občudovali. Iz malih spiskov je nastala krasna zbirka pod imenom A-B-C of Bee Culture, ki je doživela več izdaj, katere je Root sam opilil in predelal. Spisal je še več drugih knjig in knjižic.

V svoji elegantno opremljeni reviji, za katero je ustvaril posebno družbo »The A. I. Root Company, Publishers, Medina, Ohio«, si je izbral pozneje, ko je krog dopisnikov in sotrudnikov narastel, svoj kotiček »Home Department«, kjer čitatelju kaže, kako je intenzivno delavnemu možu potrebna izmena predmeta. Avtor nam ne

pripoveduje samo o čebelarstvu, ampak tudi o cvetlicah, sadjarstvu, vzgoji sočivja, tobaka, krompirja, o perutninarstvu itd. Opisuje živahno svoja trgovska potovanja; še vedno ga vesele napredki v mehaniki, elektriki, ljub mu je avto, postane celo zaupen prijatelj bratov Wright, ki so poleg Blériota ustvarili uporabno letalo z motorjem. Zato nas tuptam iznenadi z zrakoplovstvom. Zadnja desetletja se je poglobil v versko-nravnstvena vprašanja, poučeval je v »Sunday School« (v nedeljskih šolah), sodeloval pri »Salvations Army«. Značilno je, kar pripoveduje ob osemdesetletnici Roota njegova hči Mrs. Constanc Root-Bogden (1921 Gleanings March): »Moj oče je imel tekom življenja mnogotera zanimanja in če bo živel še sto let, bo gotovo našel vsako leto nekaj posebnega, zanimivega. To ga ohranja svežega kakor je bil kot mlad fant. Neprestano proučevanje mu je kopanje zakladov.«

Vztrajnost rodi uspehe. Kot siv starček je Root ob 80 letnici zrl na velike uspehe. Njegova čebelarska industrija, njegovi »Roots Beekeepers Supplies« (čebelarske potrebščine), so znane v vseh delih sveta, po vseh državah Unije srečamo njegove podružnice in agencije. Tudi v Evropi ima zastopnike.

Naposled se je starček pač le moral odločiti, da prepusti odgovorne trgovske in tehnične posle svojim sinovom in zetom, ki so družabniki »The A. I. Root Company-je.

Umaknil se je v svojo malo floridsko hišico. Tu je proizvajal električno energijo z mlini na veter in z njo razsvetljeval svoj dom. Ni ljubil angleških športov. Več veselja in oddiha je našel na vrtu in pri perutnini, z motiko in lopato v roki, nego pri tennis igri, z ribarsko palico, ali lovsko puško.

Do zadnjega je ohranil živahno zanimanje za dnevna, čebelarska in narodnogospodarska vprašanja.

Iz »American Bee Journal« — prevel dr. J. Zontar.

Praznik »čebelarske podružnice za Ljubljano in okolico.«

Jos. Verbič — Ljubljana.

Dne 22. jul. t. l. je praznovala imenovana podružnica posebno slavnost. Blagoslovila in otvorila je svoj čebelnjak, ki ga je postavila v Podkraju (Št. Janžu), ki je kakih 10 minut oddaljne od Tomišlja.

Čebelnjak stoji na prijazni višini, 8 m nad ravnino ljubljanskega barja, tikoma nad hišo in gostilno gospoda Geohelija (p. d. Anzelca), ki nam je prepuštil svoj svet za 10 let proti nizki oddškodnini v najem.

Na južni strani stoji Krim s svojimi obširnimi smrekovimi in jelkovimi gozdovi, proti severu, vzhodu in zahodu pa se razprostira krasen razgled na polja in travnike tja do ljubljanskega gradu, Golovca in polhograjskega gorovja. V ozadju pa se dvigajo strmi vrhovi kamniških planin in Karavank.

Na tem mestu je že svoj čas stal velik čebelnjak. S propadanjem čebelarstva je izginil, kakor mnogi drugi v okolici. V bližini je še nekaj starih čebelnjakov z revnimi kranjčiči. Tudi ti bodo propadli, ako se ne bodo njihovi lastniki poprijeli naprednega čebelarstva.

Čebelnjak je lesena stavba na betonskem podzidku in ima za osnovno ploskev pravokotnik, ki je 25 m dolg in 4½ m širok. Daljši steni, ki sta za nameščanje panjev, sta obrnjeni skoraj proti jugu, oziroma severu. Dobro je, da stoji na južni strani v primerni razdalji nekaj sadnih in gozdnih dreves, ki bodo branila čebele pred hudo opoldansko vročino.

Stranske stene so zadelane, kadar se čebelnjak ne uporablja, z lesenimi okoli 1-5 cm širokimi zapažnimi pokrovi, ki se pritrjujejo na notranji strani.

Vlagajo se po 3 vrste A. Ž. panjev druga na drugo in na vrhu je prostora še za eno vrsto eksportnih panjev ali kranjčev. Pokrovi se po odstranitvi po-

stavijo v čebelnjak za panje in po potrebi tudi pritrdijo, tako da ima vsak čebelar, ki ima 12 ali več panjev, svoje čebele popolnoma zavarovane. Posebni vodoravni tramiči varujejo panje, da jih ni mogoče spredaj potegniti iz čebelnjaka; vendar ste lahko odprti obe izletnici.

Vrata se nahajajo v vzhodni steni, v zahodni pa in v strehi, ki je iz zarezane opeke, je po eno veliko okno.

Prostora je za 270 A. Ž. in 90 eksportnih panjev. Ob otvoritvi je bilo v njem 110 čebel. družin.

Namenjen je posebno za izrabo hojeve paše, ki je, kakor znano, najizdatnejši vir nektarja. V neposredni bližini pa sejejo tudi mnogo prašne ajde in razprostirajo se obširni travniki z bogato cvetočo otavo.

Čebelnjak uporabljajo v prvi vrsti člani podružnice in sicer manjši čebelarji z največjim številom 39 panjev. Praviloma se odkladajo panji samo v številu, deljivemu s 3 zato, da vsak čebelar popolnoma izpolni svoj prostor, ne da bi postavljaj in prestavljaj svoje blago na panje svojih sosedov ali puščaj neugodne vrzeli.

Inventar obstoji iz podolgovate mize, dveh klopi, stola, dveh stopničastih lestvic in nekaj navadnega mizarškega orodja in materijala.

Za časa dobre paše in polnih panjev varoval bode lastnino podružnice in njenih članov poseben čuvaj, ki je zanj pripravljena mehka slamnica.

Kako je prišla podružnica do svoje stavbe? Leta 1921. se je z malo denarno podporo, ki jo je prejela od osred. čebelarskega društva, naročila poseben voz za prevažanje čebel. Kljub temu, da je voz izdelal ravnatelj kaznilnice g. Arko s svojimi cenimi delavci, si je podružnica nakopala precejšen dolg. Da ga poplača, je priredila lansko leto meseca

avgusta na ljubljanskem gradu čebelarstvo veselico. Tu nam je gospa Agnola Štancar s svojim objemom, orodjem, fizičnim delom in dobrimi sveti toliko pomagala, da je veselica izpadla nad vse pričakovanje dobro. V zahvalo za njeno požrtvovalno delovanje jo je podružnica imenovala svojo častno članico, čebelarji pa jo od tiste dobe imenujejo svojo »matico«. S prebitkom veselice podružnica ni pokrila samo svojega dolga, temveč dobili smo tudi osnovno glavnicu za nakup čebelnjaka.

Njegovo ozadje in streha je bila del stavbe, ki jo je postavil o priliki vsesokolskega izleta Sokolski savez na ljubljanskem polju. Tedanji podružnični predsednik gosp. ravnatelj Elsner ga je kupil, sedanji predsednik gosp. ravnatelj Arko pa podrl, hranil, predelal, prepeljal in postavil na sedanje mesto. To delo ni bilo majhno. On je s svojimi dobrimi zvezami pridobil mnogo dobrotnikov, ki so darovali še manjkajoč material, več voznikov, ki so ga prepeljali brezplačno, vršil, vodil in nadzoroval vse stavbeno delo. Odbor ga je po svojih močeh podpiral, a vendarle njemu pripada največja zasluga, da se je ideal podružnice tako naglo in ugodno realiziral.

Otvoritev se je vršila ob najlepšem vremenu na zelo slovesen način. Udeležili so se je poleg popolnega odbora predsednik čeb. društva preč. g. A. Kalan, zastopnik pokrajinske vlade oddelka za kmetijstvo g. Sancin z g. Trampušem, tomišelski župan z dvema svetovalcema, tomišelski nadučitelj gosp. Trošt, več priznanih čebelarjev in mnogobrojno občinstvo iz bližnje in daljše okolice.

Ljubljanski čebelarji in njihovi prijatelji so se zbrali pri Karlovskem mostu in so odšli od tod na kolesljih in društvenem vozu na kraj slavnosti. »Matica«, skrbeča za telesni blagor gostov, pa je odletela pod Krim že par ur prej.

Ob 10. uri je bila v Št. Janžki cerkvi sv. maša, ki jo je daroval preč. gospod prošt in pri kateri je sodeloval tomišelski pevski zbor. Po duhovnem opravilu je imel poljudno predavanje o koristi čebel za kmetijstvo g. ravnatelj Slapšak. Temu je sledilo blagoslovljenje čebelnjaka in nato je podružnični predsednik pozdravil goste in udeležence slavnosti ter otvoril čebelnjak. Prof. Verbič pa je razložil pomen čebelnjaka, važnost čebelarstva za okolico in človeštvo obče, priporočal stavbo varstvu občine, podal kratko zgodovino o postanku čebelnjaka, se zahvalil podružničnim dobrotnikom in navedel še cilje, ki jih zasleduje podružnica. Konečno je načelnik pokr. vlade pohvalil v navdušenih besedah združno delovanje podružnice ter zbranimu občinstvu, posebno mladini priporočal v posnemo lepa svojstva čebelic.

Po 12. uri je bilo v čebelnjaku, ki je bil okrašen zunaj in znotraj z jelkinimi vejicami in narodnimi zastavicami za prijavljene člane in povabljeni goste skupno kosilo. Da je bilo to v vsakem oziru vzorno in okusno prirejeno, je zopet zasluga le naše »matice«.

Med obedom in po obedu so se vrstile napitnice na zastopnika vlade, predsednika čeb. društva, občinski odbor, »matico«, podružničnega predsednika, domovino i. dr. S posebnim navdušenjem je bil sprejet patrijotičen govor gosp. načelnika Sancina. — Domače in ostalo občinstvo se je zabavalo v poleg stoječi gostilni.

O mraku so se začeli razhajati udeleženci slavnosti. Veselo prepevaje so se vračali ljubljancje domov.

Opisano dejstvo nam kaže, da seme, ki ga seje čebelarstvo društvo, dobro uspeva in rodi bogate sadove. To je že drugi veliki združni čebelnjak, ki stoji pod Krimom. Nadejati se je, da bomo postali in ostali Slovenci mojstri na polju čebelarstva.

Mesečni pregled za junij 1923.

K r a j (z morsko višino)	Označba opazo- vanega panja	P a n j e n a t e ž i						Toplina zraka				Dni je bilo								
		pridobil v			zgubil v			v mesecu čistih dkg		največ pridobil	naj- višja	naj- nižja	srednja me- sečna	izletnih	s snegom	oblačnih	pol jasnih	vetrovnih		
		1.	2.	3.	1.	2.	3.	pri- dobil	po- rabili											
		mesečni tretjini dkg																		
										dne										
Ljubljana (305 m)	A.-Ž.	20	—	—	100	95	60	—	2.5	—	—	+30	+5	+16	26	15	7	10	13	10
Vič pri Ljubljani (298 m)	A.-Ž.	50	—	10	90	130	80	—	240	20	1	+29	+5	+15.2	25	17	7	3	20	6
Moste pri Ljubljani (298 m)	A.-Ž.	75	30	60	85	210	90	—	220	30	30	+30	+7	+16.3	26	20	9	13	8	26
Krtina pri Dobu (305 m)	A.-Ž.	240	110	—	80	220	170	—	120	115	1	+28	0	+13.3	25	22	9	15	6	21
Zg. Tuhinjš (568 m)	A.-Ž.	440	220	10	130	380	240	—	80	220	11	+24	+3	+11	10	12	11	14	5	8
Škofja Loka (349 m)	A.-Ž.	265	350	140	—	200	90	465	—	350	11	+26	+5	13.8	24	11	9	13	8	15
Javorje (700 m)	A.-Ž.	30	40	—	10	60	60	—	60	—	—	+25	+4	13.9	23	16	10	15	5	16
Vrhnika (293 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+25	+4	13.5	24	12	7	10	13	5
Cerknica pri Rakeku (460 m)	A.-Ž.	390	1	275	50	90	90	475	—	170	1	+25	+7	13.5	24	13	6	19	10	13
Sv. Gregor p. Ortneku (736 m)	A.-Ž.	790	220	350	70	240	130	914	—	180	11	+26	+4	+13.4	30	19	9	6	13	22
Struge p. Dobropoljah (416 m)	A.-Ž.	615	220	105	95	185	205	555	—	180	3	+27	0	+12.4	26	11	21	3	6	21
Novo mesto (180 m)	A.-Ž.	130	60	—	60	—	—	130	—	40	6	+32	+4	+16.4	24	18	7	15	8	6
Rožni dol p. Semiču (376 m)	A.-Ž.	980	500	170	140	360	250	700	—	200	11	+29	+4	+16.5	23	11	7	18	5	21
Sv. Peter p. Mariboru (210 m)	svoj panj	140	—	—	136	114	191	—	331	70	1	+31	+5	+17.5	29	16	6	8	16	2
Formin p. Moškancih (211 m)	dunajski	150	—	—	—	110	185	—	145	—	—	+26	+5	+17	25	16	6	16	8	23
Sv. Lovrenc na Poh. (442 m)	dunajski	490	290	190	40	280	160	990	—	190	25	+24	+5	+17.1	21	18	9	11	10	6
Ojstrica nad Dravogr. (981 m)	amer.	330	200	230	70	175	125	390	—	200	11	+22	—	+12.5	22	20	11	15	4	20
Sv. Duh na Ostr. vrhu (536 m)	dunajski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+27	+2	+16	30	21	5	20	5	13
Orehova vas p. Mariboru	Gerstung	330	150	—	90	280	225	—	115	150	11	+28	0	+16.8	28	20	15	10	5	19
Vrže pri Ljutomeru (176 m)	A.-Ž.	65	100	185	115	105	380	—	250	110	26	+29	+2	+15.5	30	20	3	14	13	18
Litija (230 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	100	—	—	200	—	16	+36	—	+17.5	20	15	8	14	8	7

Opazovalne postaje.

Jos. Verbič — Ljubljana.

Z junijem 1923 čebelarji nismo bili zadovoljni. Bilo je preveč deževnih in mrzlih dni. Vladalo je tako neugodno vreme, da so se po poročilih dnevnikov zbirale lastavice in odhajale proti jugu.

V mnogih krajih niso čebele le nič prinesle, temveč celo popolnoma prekinile z zastavljanjem zaloge, trgale matičnike in preganjale trote. Slišal sem in videl na lastne oči, da so panji, posebno roji, preminuli lakote. Močnejši panji, ki so prejšnji mesec dovolj nabrali, so se držali, druge je bilo treba pitati.

Cvetele so v začetku meseca robinija (akacija), v drugi polovici meseca velikolistna lipa in proti koncu pravi kostanj. Največ je izdala menda smreka. Po poročilu iz Most so bile robinije v različni množini obložene s cvetjem. One, ki so bile polne lanských plodov in takih je bilo devet desetín, razvile so malo cvetja, ostale so bujno cvetele. Pravi kostanj je bil druga leta o sv. Petru in Pavlu v polnem cvetju, letos smo komaj čutili, da se je začel gibati.

Točili smo med nabran meseca maja. V Škofji loki so bili pri tem poslu zadovoljni. V Rožnem dolu in še v nekaterih drugih krajih, prišlo je medu povprečno pet kg na panj. Iz Litije poročajo, da je čebelar, ki je imel sredi aprila čebele v najvišjem razvoju, odvzel junija panjem po 10 do 15 kg medu.

Poročila o rojih so različna. Vobče je bilo malo rojev. To posebno naglašajo Ljubljana, Novo mesto, Vržej. V Rožnem dolu jih je bilo preveč. V Škofji loki so rojili skoraj vsi A-ž. panji. V Strugah so imeli 14. junija v dveh urah 14 rojev.

O škodljivcih in boleznih poročata dve postaji. V Krtni je letos zopet čemerika morila čebele, vendar ne tako kakor leta 1921. — V Rožnem dolu je nosema prenehala, ko so vodo v napajalnikih precej osolili. Čebele so jo pile, kot bi bila med ter jo odnašale po 5 litrov na dan. Razume se, da iz tega edinega slučaja še ne smemo sklepati, da je kuhinjska sol sredstvo proti noseči.



Društvene vesti.



Zapisnik

o seji Saveza jugoslovenskih pčelarskih društava, ki se je vršila dne 12. julija t. l. v Zagrebu.

Navzoči gospodje:

Od pčelarskog društva Zagreb: Wittman Mayer, Pleše, Tomečak; od pčelarske zadruge Zagreb: dr. Schaffer, Horvatič; od pčelarskog društva Osijek: Ilančič, Ljubič; od srpskega pčelarskega društva Beograd: Jovanović; od čebelarkega društva Ljubljana: Bukovec, Humek, Štupica, Pečar, Černež, Juran-

čič, Okorn; od pčelarskega društva Sarajevo: Dilber; od pčelarskega društva Vukovar: Rečaj.

Oprostili so se gospodje: Gjorgjevič, dr. Langhofer in Antonioli. O. Wittman pozdravi v imenu zagrebskega čebelarkega društva vse navzoče zastopnike. Gospod predsednik otvori sejo in konstatira sklepčnost.

Dnevni red:

Poročilo predsednika: Dela obilo, uspeha malo. Izposlovalo se je edino 25.000 Din podpore za razstavo v Sarajevu. Glede sladkorja so se napra-

vile tri prošnje, ki so ostale brez odziva, kljub vsem urgencam, ne samo naših, temveč tudi naših poslancev in prijateljev. Zdi se, da hoče ministrstvo poljoprivrede i voda doseči čebelarjenje brez sladkorja. Vsa društva se naprošajo, da o tem obveste svoje člane. Poleg sladkornih prošenj je načelstvo napravilo še več vlog zaradi pouka, razstave, podpor društvom potom Saveza, znižane vožnje itd. toda vse brez uspeha.

Poročilo blagajnika: V blagajni je bilo koncem leta 1749 Din 80 para. Izdatki znašajo v tekočem letu 94 Din. Članarino je za tekoče leto plačalo samo eno društvo. Da se v tej zadevi napravi red, se prosi, da se določi rok, do kdaj naj društva plačajo članarino. Gospod Dilber predlaga, naj se članarina vplača po občnih zborih društev. Sprejeto.

Kongres in razstava v Sarajevu.

Odbor izreka ministrstvu poljoprivrede i voda najlepšo zahvalo za podporo. Gospod predsednik pa prosi gospoda Dilber-a, da poroča o ureditvi razstave. Razstava se bo vršila od 12. do 18. avgusta. Kongres se otvori 11. avgusta, skupščina delegatov in otvoritev izložbe bo pa 12. avgusta. Sklene se, da naj se razstava uredi po materijalu in po pokrajinah. Skupna prenočišča bodo brezplačna, kdor pa želi imeti posebno prenočišče, naj se pravočasno prijavi. Razstava bo obsegala žive čebele, prazne panje, pridelke medu in voska, dva originalna bosanska čebelnjaka itd. Glede stroškov se sklene, da naj društvo dela v okviru podpore, katera se bo nakazala potom ljubljanske kreditne banke podružnici kredite banke v Sarajevu, kajti Savez, kakor tudi društvo ne more prevzeti nikakih večjih stroškov. Gospod Jovanović predlaga, da naj se skrbi za to, da bo razstava poučna, napravijo naj se diagrami in pa statistični podatki posameznih pokrajin. Poročilo g. Dilberja se vzame na znanje. Gospod Ljubić predlaga, da naj se v zadevi polovične vožnje

napravi dodatna prošnja za znižano vožnjo za izlet v Dubrovnik. Sprejeto.

Vsako društvo je dolžno skrbeti za reklamo in pa za častno udeležbo na kongresu. Ob priliki kongresa se bodo vršila sledeča predavanja:

G. dr. Langhofer: Iz života pčele.

G. Dilber: O razvoju in stanju bosansko-hercegovinskega čebelarstva.

G. Ljubić: Opča povjest (zgodovina) pčelarstva z obzirom na jugoslavensko pčelarstvo.

G. Wittman: Pogreške pčelara i pčeline bolesti.

G. Humek: Čebelarstvo v Sloveniji.

G. Jovanović: Izboljšanje čebelne paše.

Čebelarski zakon. Gosp. predsednik poroča o zakonu, ki mora obsegati zakon in pravilnik. Zakon mora biti kratak in pregleden, dočim pravilnik obsega komentar k zakonu. Pač pa je treba paziti na to, da pridejo vse važne določbe v zakon, kajti le v zakonu označene določbe imajo veljavo pred sodiščem. Pričujoči zakonski načrt ne odgovarja zgornjim zahtevam in je sodba strokovnjakov o njem naravnost uničujoča. Za to predlaga, da se napravi nov načrt zakona na podlagi sklepov in izpreminjevalnih predlogov saveznega odbora in v Savezu, včlanjenih društev. O tem se je vnela huda debata. Gospod predsednik konstatira, da iz njegovih izvajanj niso izzvenela nikaka posebna nasprosta ali kaj družega, temveč da je njegova edina želja ta, da dobimo res dober dejanskim razmeram odgovarjajoč zakon, da se ne bo treba Savezu sramovati, ko ga bo predložil v potrjenje ministrstvu. Debate so se udeležili: Jovanović, Bukovec, dr. Schaffer, Horvatić, Wittman, Dilber, Okorn, Černež.

Uspeh debate je bil ta, da se je sklenilo sledeče: Predsedstvo se pooblašča, da preskrbi, da se načrt zakona uredi, pošlje društvom v informacijo in predloži ob priliki kongresa delegatski skup-

ščini v redakcijo po referatu g. Svetozara Gjorgjeviča.

Subvencije društvom. So glasno se sklene, naj se napravi vloga na ministrstvo poljoprivrede i voda, da se podpore društvom nakažejo potom Saveza i. s. na ta način, da se centralni kredit za pospeševanje pčelarstva podeli Savezu, nakar ga odbor Saveza razdeli posameznim društvom po dejanski potrebi.

Sklicanje sej. Seje naj se skličejo po predsedstvu brez ozira na to ali se jih udeleže vsi člani ali ne. Dolžnost društev je pa, da so na sejah zastopana. Zadevo zaradi polovične vožnje naj se

uredi na ta način, da se napravi prošnja na ministrstvo saobračaja za trikratno znižano vožnjo delegatom. Gospod predsednik prosi, naj društva končno začno z delom po predlogih gospoda Ljubiča, i. s. naj izbere vsako društvo eno izmed teh postavk in jo tudi izvrši. Na ministrstvo poljoprivrede i voda naj se napravi prošnja, da preskrbi nekaj kilogramov Hubam detelje, katera naj se potem razdeli vsem društvom. V slučaju neugodne rešitve naj Savez deteljo naroči, stroške pa pokrijejo društva.

Seja se zaključi.

Zagreb, dne 12. julija 1923.



Vesti iz podružnic.



S Krke. Čebelarška podružnica Krka je imela dne 17. junija t. l. v Velikih Lesah št. 17 triurno predavanje. Predaval nam je g. profesor Verbič iz Ljubljane. Za dnevni red je bilo določeno: 1. o vzgoji matic; 2. o pridobivanju medu; 3. o prevajanju čebel v pašo in o ropanju. — Na vsa ta vprašanja nam je g. Verbič temeljito odgovoril, za kar se mu podružnični odbor prav toplo zahvaljuje in želi, da bi nas krške čebelarje še večkrat obiskal in ob priliki še kaj važnega povedal o tej panogi. Udeležba je bila zaradi slabega vremena še dosti povoljna. Predavanja se je udeležilo okrog 20 čebelarjev iz bližnje okolice. Ob lepem vremenu bi bila udeležba pa naravnost ogromna, ker bi bili prišli tudi bolj oddaljeni čebelarji. Letošnje leto imamo dosti rojev pa malo medu. Če bo jesenska paša slaba, se je bati najhujšega. Prisiljeni bomo seči po sladkorju. Priporočamo se za cenejšo dobavo sladkorja po posredovanju Osrednjega društva.

Sv. Lenart v Slov. goricah. Zadnje nedeljo avgusta t. l. se vrši pri Sv. Lenartu v Slov. goricah občni zbor tukajšnje podružnice čebelarskega društva za Slovenijo. Vsi prijatelji in gojitelji čebel ter člani podružnice ste vabljeni, da se udeležite tega zborovanja, na katerem bode priznani strokovnjak gospod Ivan Jurančič poročal o čebelarskem kongresu in raz-

stavi v Sarajevu, katera bo otvorjena dne 12. avgusta t. l.

Čebelarška podružnica za Rogatec je imela 10. junija 1923 pri čebelnjaku gospoda Sekirnika svoje poučno zborovanje. Predavanje je imel g. Jurančič. Isto je bilo tako zanimivo, da so imeli od njega začetniki in starejši čebelarji hasen. Tako je prav! Prihodnji sestanek je v Žetalah dne 20. avgusta in koncem septembra pa pri Sv. Roku (vzimovanje).

Sv. Lovrenč na P. Naša podružnica je po grozni nesreči na Dravi izgubila svojega vnetega odbornika župnika Miroszlava Volčiča. Bil je vnet čebelar in zvest pristaš društva. Ob isti priliki je tudi izgubil življenje sin našega odbornika Dožecnika. Naj počivata v miru. Sorodnikom pa izrekamo iskreno sožalje.

Čebelarski shodi.

Loče pri Poljčanah dne 12. avgusta ob 2. uri popoldne v šoli.

Sv. Križ na Murskem polju dne 19. avgusta ob 8. predpoldne. Natančneje se bo objavilo.

Lesene posode za med. Blagovni oddelek čebelarskega društva je oskrbel lesene sode za med, ki so cenejši in prav dobro izdelani, da med ne izteka. Sod, ki drži 50 kg medu, velja Din 45.

Drobiž.

Vsem, ki se zanimajo za vrba ali zlato rozgo, ki smo jo opisali v zadnji številki »Slov. Čebelarja«, javljamo, da je g. naduč. Vadnal iz Dobove pri Brežicah pripravljen preskrbeti na spomlad sadike od te medunosne rastline. Interesenti se naj torej v tej zadevi obračajo na označen naslov. G. Vadnal poroča, da imenuje ondotno prebivalstvo to rastlino »vražec« in »prehla-jenka«.

Spoštovani gosp. urednik! K vašemu članku: »Ne kvarite božjega daru!« v »Slov. Čebelarju št. 6, Vam tudi jaz sporočam, kako delamo pri nas medico: V 1 litrsko posodo se dene $\frac{1}{4}$ l dobre mrzle studenčnice ter 2 žlici točnega medu, kar se dobro premeša. Ko se med raztopi, se dolije mrzle studenčnice, in medica je gotova. To je za vročino boljša pijača od vsakega vina. Jaz čebelarim že 36 let. Imam 50 panjev s premakljivim delom. Pred 3 leti sem začel pripravljati to pijačo, ko je imela moja žena tifus. Ta pijača ji je najbolj ugajala, in je tudi kmalu ozdravela. Tudi sedaj nam v vročini najbolj ugaja. Zato pa pijemo gori omenjeno medico ob košnji in žetvi, sploh kadar je vročina. Sadjevec pa prodam, pa pridem na svoj račun.

Mih. Hrastnik.

Lesena razstojišča. V 4. številki letošnjega »Čebelarja« stran 58. opisuje g. Peternel kako uredimo A. Ž. panj brez kovine. On pravi, da vporablja že 8 let panje, v katerih ni druge kovine nego matična rešetka in razstojišča. No rešetka bo morala ostati kovinasta v vsakem panju. Pač pa so za moj okus lesena razstojišča boljša od železnih. Napravim si iz trdega lesa $2\frac{1}{2}$ cm debelo štirioglato palčico, ki je dolga kakor je panjeva širina in široka kolikor jih hočemo naenkrat narediti, n. pr. za 4, toraj 6 cm, da bo potem imelo vsako $1\frac{1}{2}$ cm. Te porišem in razžagam, da dobim 15 mm dolge in 1 cm široke koničaste zobce. Prostor, kamor pride satnik, se izžaga in zreže, da ostane en centimeter debel. Kako lepo se dajo sedaj vsi satniki vravnati. Železna razstojišča, če ni posebne priprave, težko nabijemo do milimetra natančno, potem pa gre en satnik predaleč, drugi premalo. Če imamo lesena razstojišča, ne more iti eden dalje nego drugi. Pripravnejši se mi

zdi tudi zato, ker so zobci ostri, med tem ko so železni več ali manj topi, kar je zopet ugodnost, da zlasti zadnji sat tako rekoč sam najde pravo mesto. In končno so lesena razstojišča precej cenejša, kar je tudi važno, zlasti za take, ki imamo bolj lahke žepe. Poskusite!

(Pripis uredništva. Tudi rešetka se že dobi lesena, sestavljena iz drobnih okroglih palčic. Kdor bi se torej hotel iznebiti iz panja vseh kovin, si lahko pomaga tudi v tem oziru. Kar se tiče lesenih kvačic, ima g. P. sicer prav, toda tudi ta stvar ima svoje hibe. Predvsem se na lesenih kvačicah, ki nudijo širje ploskve, pokonča več čebel nego na žičnih. Iz istega vzroka čebele satnike bolj trdno prilepijo na lesene kvačice, nego na kovinske. Najbolj nerodno je pa, ker se lesene kvačice težko tako priredi, da bi se dosegla prava razdalja med satniki in zadnjo steno ali okenci. Za lesene kvačice je treba vzeti posebne vrste les, ki se ne drobi in izdelane morajo biti prav natančno s stroji. G. Hasenbüchel iz Oplotnice izdeluje prav lepo robo in ni izključeno, da jo bomo vpeljali v promet namesto kovinskih, zlasti, ako se bodo dale odstraniti vse hibe. V prihodnji številki bomo s primernim nariskom pojasnili zadevo).

Izreden slučaj. Neki čebelar mi poroča, da se je 1. junija v tovarni za usnje roj vsedel na oje od voza, na katerega so delavci nakladali pepel. V bližini je bilo mnogo sirovih koz, ki so razširjale neprijeten duh, in pepel se je kadil, pa vse to ni čebel motilo. Ko je lastnik roja bil obveščen o dogodku, je prišel in roj ogrebel. Šele potem so si upali delavci nadaljevati delo ter so mogli pripreči konje.

Jurančič

Točenje. Že davno je izpričano, da je točen med boljši nego očiščen in pretopljen, ker segret med mnogo izgubi na aromi. Tudi iztisnjen med ni toliko vreden, kot iztočen, ker ima v sebi mnogo obnožine. Ako hočemo točiti med iz polnih in že precej zadelanih satnic, pazimo na to: Pri novoizdelanih satnicah je gledati, da se nam ne zlomijo, ker izdelane satnice so zaklad za čebelarja, ki čebelari moderno, to je, ima panje na satnike. Najprej z vilicami ali nožem odkrij pokrovec na eni strani in položi satnico v točilo na-

robe, to je ne tako kot visi v panju in z odprto stranjo na zunan, da se lepo tišči mreže. Na to prični vrteti, od začetka počasi, pozneje hitreje. Ko je na eni strani večina medu iztočena, vzemi satnico iz točila, odkrij pokrovce še na drugi strani in iztoči iz nje med, slednjič pa še prvo stran čisto iztoči. Ako je pa sat že star in črn, se ni treba bati, da bi se ti zlomil. Obe strani lahko ob enem odkriješ in vsako popolnoma iztočiš. Pazi tudi, da boš deval v točilo kolikor mogoče enako težke sate, ker sicer ti bo točilo preveč skakalo in ti zelo nagajalo. Toči le v zaprtem prostoru, da ne privabiš čebel in povzročiš ropanja. Ako nočeš ali ne moreš iztočenih satov takoj vrniti čebelar, postavi jih zvečer v medišče, da jih čebele obližejo. Te osnažene in prazne sate dobro spravi ali v nalašč za to pripravljeni omari ali pa v kakem zaboju, pa ne v kleti temuž v zračnem in suhem prostoru. Ne pozabi vsaki mesec saj enkrat te satnice zažveplati, da jih obvaruješ večje.

Zakaj sprejemam samo prvice in te šele po končani prvi izdatni paši, ko sem jim rojenje zabranil s prevešanjem ozir. z odpiranjem središča? Zato, da imam vedno vse panje polne čebel in torej pripravljene izkoristiti vsako pašo. Ako imaš ob glavni paši slabiče, boš imel prazne medene posode! L.

Čebele pobegle? Nedavno je bilo brati v nekem dnevniku to le: Ali more čebela občutiti domotožje? Po mirovni pogodbi so bili Nemci primorani dati v opustošene francoske pokrajine tudi določeno število panjev. O teh čebelah piše zdaj čebelar Scoalle v pariškem »Tempsu« sledeče: »Oddane čebele niso na Francoskem dolgo ostale, zapustile so panje in odletele kakor bi v istini čutile nepremagljivo hrepenenje po rožnatih travnikih ter dobravah svoje domovine.« Jaz bi tega čebelarja vprašal: Kaj pa če je bilo to domotožje le nepremagljivo hrepenenje po medu; ali hrepenenje kakor hitro mogoče rešiti se smradljivih panjev; ali hrepenenje po matici, katero so na kokoršnikoli način izgubile? Slišali smo in dobro vemo, da so ti vzroki, ako čebele panj zapuste — o domotožju pa doslej še nismo slišali.

Kako porabiti satovje, v katerem je polno obnožine? Satovje z obnožino stlači v kako posodo in zalij z medom. Spomladi boš to satovje lahko dobro porabil za pitanje in dosegel najlepši vspeh.

Poraba in donos medu v panju. Sloveči čebelar P. Celestin Schahinger pravi: Panj s 10.000 delavkami potrebuje čez zimo 8 kg medu. Panj s 40.000 delavkami pa potrebuje samo 11 kg medu.

Slavni Dzierzon pa pravi: »Po kapljicah prinašajo čebele sladki medeni sok, pa ta se nabira v panju ne po funtih temveč po centih, ako je dobra paša in ugodno vreme. Ob dobri paši prinese 10.000 delavk na dan $\frac{1}{4}$ kg medu; donos na leto je: 0; 40.000 delavk nabere na dan 3 kg; letni donos: 25 kg in včasih še tri roje.«

Ali potrebujemo še bolj trdne dokaze za to, da moramo skrbeti za močne družine.

Panjev ne odpiraj po nepotrebnem! Čebele se za matico zelo boje. Ako panje le prepogosto odpiramo, se čebele razburijo, v skrbi za matico, jo hočejo varovati, pa jo večkrat spravijo v klopčič in zaduše. To se kaj rado zgodi spomladi in v jeseni. Tudi ako si panju pridjal novo matico, ne preiskuj če so jo sprejele, vsaj osem dni. Brada in končnica pri panjih naj ne bo preveč gladka. Boljše je, ako je malo raskava, ker to čebelar zelo olajša izhod in vohod, kar seveda tudi vpliva na večji donos.

Hitro je ozdravil. Pred leti se je v neki vasi zgodil sledeči dogodek: Lepega poletnega dne je neki na videz zelo bolan berač z dvema bergljama krevljal od hiše do hiše proseč miloščine. Ljudem se je smilil in so mu radi kaj darovali. Zbirka v živilih in denarju ni bila slaba. Po težkem delu se pa prileže počitek. Tako se je tudi ta berač dobro pokrepčan — najbrž tudi z žganjem, vlegel v mehko travo na nekem vrtu, kjer je stal precej velik čebelnjak. Mož ni mislil, da mu bodo čebele delale sitnost, ker ni poznal navade čebel ob soparnih dneh, seveda je pa še manj vedel, kako ljubijo žganjarje. Ni ležal še četrte ure in malo zadremal, kar ga zavohajo čebele in ga z vso silo napadejo. Čim bolj se je otepal, več jih je bilo in vedno hujše so bile, da, hude tako, da je mož planil po koncu in brez bergelj preskočil živo mejo, bežal kot jelen in se otepal z obema rokama, da bi se vbrnil hudih pikov.

Po vasi se je takoj zvedel ta smešen dogodek in to čudežno ozdravljenje. Ko je pa ta berač čez nekaj časa zopet beračil po vasi, so ga pri vsaki hiši odpodili.

Cenik čebelarskega orodja in potrebščin,

ki jih ima v zalogi blagovni oddelok Čebelarskega društva za Slovenijo v Ljubljani,
Jugoslovanska knjigarna, Pred Škofijo (poleg stolne cerkve).

P r e d m e t	Cena	
	Din	p
A.-Ž. panj na 10 okvirov najnovejšega sestava: kompleten z vsemi pritiklinami (s pripravo za prevažanje 10 Din več)	300	—
Baloni, za 1 ali 2 litra s podstavkom Din 16— ozir.	24	—
Deska za pritrdjevanje satnic	8	—
Garnitura za vdélavo satnic (dvojni topilnik za vosek, cevka za lepljenje)	35	—
Kadilnik	38	—
Kapa, čebelarska, za odpirati s tkanino	68	—
„ „ „ s tkanino (navaden)	58	—
Kolesce za vtiranje žice	—	—
Zaklopna kozica za odlaganje obljudenih satnikov	60	—
Matičnice (kletke) raznih vrst od 3 do 15 Din	—	—
Ista z oddelkom za hrano za razpošiljanje po pošti	5	—
Mreža žična za okenca (pocinkana) à m ²	50	—
Nastavek s tao za odkrivanje satja ob točenju medu	120	—
Nož za izpodrezovanje satja	12	—
Nož za odkrivanje satja	15	—
Odvijač za vijake	3	—
Pipe čebelarske	15	—
Pitalnik za A.-Ž. panj	10	—
Posode za med, pločevinaste à 5 kg z ročajem	30	—
Iste za med, pločevinaste à 18 kg	75	—
Iste za 55 kg	200	—
Iste (leseni sodi) za 50 kg	45	—
Posoda za čiščenje medu z dvojnim sitom	180	—
Ravnalec (priprava za uravnavanje satnikov v A.-Ž. panju	10	—
Razpršilnik za škropljenje čebel z medeno vodo	8	—
Rešetka matična prirezana za A.-Ž. panj. pr. m ²	240	—
Rokavice, čebelarske	100	—
Satnice 39 × 23 cm, pr. kg	—	—
Sipalnik lesen za A.-Ž. panje na 9 in 10 satnikov	25	—
Sito za čiščenje medu, leseno	20	—
Isto pločevinasto dvojno	45	—
Solnčni topilnik	150	—
Spone za rokave I. vrste par	7	—
Iste II. vrste par	6	—
Stiskalnice za umetno satje	18	—
Strgulja za snaženje A.-Ž. panjev	12	—
Šablona jeklena in zabijač (priprava za pritrdjevanje kvačic)	—	—
Ščetica za ometanje čebel	10	—
Silo za vrtanje luknjic	3	—
Točilo za med, pločevinasto za 3 okvire 27 × 41 cm.	1300	—
Topilnik s svetilko in lončkom za lepljenje satnic	60	—
Topilniki za voščine	100	—
Zaboj lesen za roje	100	—
Vilice za odkrivanje satja	35	—
Zapahi za žrela:		
a) kovinski enostranski Din 5—, dvostranski	6	—
b) leseni (Trinkov sestav)	2	—
Znaki	5	—
Žica za pritrdjevanje satnic, zavitek pr. dkg	1	50
Kovinska garnitura za A.-Ž. panj:		
a) 6 palic 40 × 8 mm (nepocinkano železo)	9	—
b) 2 nosilca za matično rešetko	5	—
c) 2 tečaja za vratica à Din 3—	6	—
d) 4 tečaji za bradi à Din 1—	4	—
e) mreža za okenca po m ²	60	—
f) zapahi za okenca p. Strgar à Din 1—	4	—
g) 2 zaporici za zaklopnico à Din —50	1	—
h) kvačice iz železne žice, kilogram	28	—
i) 1 kljukica za vratica, večja	1	—
j) kos matične rešetke 33 × 25	24	—

Gospodarska zveza v Ljubljani

**prodaja specerijsko in kolo-
nialno blago, umetna
gnojila in krmila,
sir, sirovo
maslo
in
konden-
zirano mleko
ter preskrbuje
vsakovrstne polje-
delske in sadjarske stroje.**

**Velika zaloga pristnih
domačih vin po
zmernih
cenah.**